

Farvæl til stavna- mann og fólkaflokk

Nú er so samgongan við fólkaflokkinn farin í söguna, og væl er það. Það man neyvan vera nakar javnaðarmaður sum grætur um at vera sloppin av við fólkaflokkinn og hansara ótespuliga blaðstjóra sum samgongupartnara.

Hendan samgongan hefur frá fyrsta degi verið ein marra. Aftaná valið takkaði stavnamaðurinn fyrri það stóra álit honum var víst, og hetta hóast allar »sosialistarnar«, sum hövdu roynt at jarðleggja hann. Tað skal heldur ikki vera nøkur loyna, at vit saman við hampafólki flest rokna Dagblaðið fyrri at vera eitt satt skendsil og skomm fyrri okkara annars vánaligu politisku verð. Men tá hetta verður útlagt, sum at vit ræðast hansara útlekking av teirri »einastu sannu« læruni, so er hetta ein stór misskiljing. Tað at vera hegrevundur og framføra hegrevend sjónarmið er tann rættur, sum ein og hvør hefur, og sum eingin kann fáa ílt av. Men tað, sum eyðkennir Dagblaðið er, at tað fyrri ein og hvønn pris vil berjia alt niður, sum ikki samsvarar við hansara sjónarmið.

Tað sum hefur eyðkent hetta blað frá tí stavnamaðurinn tók við er hatúr og vanvirðing fyrri annarleiðis hugsandi, sum er óhoyrt í nýggjari tíð her á landi.

Sum mangan áður ávíst minnir hetta blað um ringastu skemdarbløð, sum vit bert hava hoyrt um í londum við einaræðisstry.

Hatri og vanvirðingin hjá DB gongur lutvist út yvir ávisar bókar í samfelagnum. Teir hava javnan verið útsettir fyrri miðvísari hatkampanju. Vit kunnu minnast til skrivlinga um tey veiku í samfelagnum og teimum, sum starvast fyrri tey.

Eisini minnast vit kampanjuna móti Suðringum og Tveráfólki. Í besta Goebbel-stili verða veruleikar bronglaðir og avskeiðlaðir, so teir passa til myndina sum DB ynskir at visa. Talviðgerðin hjá blaðnum kann enn tíð til tíðir vera rættuliga skemtunarosom, men prógv var tó hvussu tøl kunnu verða »fabrikerað« til at »prógva« hvat sum helst. Sum tá »prógvast« skuldi, at norðingar rinda meira skatt enn suðingar. Brúk var fyrri einum lágum inn-tøkutali fyrri Norðoyar. Hetta tal fekt eisini til vegga við at lata t.d. Mikladals kommunu við

30–40 skattaborgarum fáa somu vekt sum Klaksvíkar kommunu við 2.000–3.000 skattaborgarum. At talan var um talfalsan av grovasta slag tóku menn ikki so tungt.

Tað mest ódámliga við DB er tó tey hatsku og skendsku álopinu í privatpersónar. Og her finst einki lágmark. Tey sum ikki standa væl í eygunum hjá stavnamaninum kunnu í minsta lagi rokna við at verða úthongd, og annars at verða sjiknarað og útspilt uppá tað grovasta við teimum ókvæmisorðum sum kunnu finnast til endamálið. Og her er bæði talan um bæði vanligar borgarar og meira almennar persónar. Herfyrri var tað soleiðis Steinbjørn B. Jacobsen, sum fekk eina bukkuspann yvir seg. Og vert er at leggja merki til, at grundarlagið fyrri hesi útspilling av Steinbjørn var eitt brot uppá 5 (fimm) minuttir av eini sendiroð uppá rættuliga nógvar sendingar. Av menniskjansligum orsökum skulu ikki nevast fleiri dømi, men henda víðferð er heilt eyðkend fyrri hvat tey kunnu vænta sær, sum eru so frek ikki at vera viðhaldsfólk hjá stavnamaninum. Veruleiki er eisini, at Dagblaðið meira enn nakar annar hefur skert skrivfrælsið í Føroyum. Tað munnu vera fleiri, sum ikki troysta sær ella hava hug ella dirvi at nýta sín demokratiska rætt at føra síni sjónarmið fram, tá hann veit, hvat tann hefur í vænti sum veikir ónaði »yvirmenniskjans«.

Annar taktikkur í hesi ódámliga herferð móti annarleiðis hugsandi er at uppfinna lygnir og ósannindi um tey ikki passa inn í krammið hjá stavnamaninum. Brix-sakin er í hesum sambandi meira á hugaverð enn fólk kanska hava givið sær fær um. Um henda sak er við at fara í gloymiskuna kann verða tíkið upp aftur, at ein ávisur lærari varð lagdur undir at forfylgja ávisan fólkaflaksnaeming við ov lágum karakterum. Sum »prógv« um hetta hevði blaðstjórnin stílabókina við 6-tølum liggjandi í eini bankaboks. Seinni kanningar vistu tó, at talan var um falsan. Jógván Sundstein segði seinni í Oyggjatiðindi, at blaðstjórnin var harmur um hesa sak. Men um hann var harmur um nakað, so kundi tað bert vera, tí

nummarið við 6-tølum varð avdúkað. Hann visti í hvussu er ongan harm, tá karakterprotokollin á læraraskúlanum visti, at ákærurnar vóru grundleysar. Ístaðin varð gitt, at protokollin var falsað!

Um vit hugsað okkum, at K. B. kanska ikki hevði troystað sær út í eitt sakarmál, og kanska hevði rýmt av landinum, tá hevði við garanti eingin harmur verið á Dagblaðnum! Men tá skuldi vist skjótt verið funnið fram til ein annan neyðars forfylgdan fólkaflaksnaeming, sum onkur forrendur kommunistur forfylgdi við 6-tølum. Tað er heilt víst, at tað er bert K. B. og teimum sum bakkaðu hana upp at takka, at henda forfylging av ikki-fólkaflakslerarum varð steðgað.

Her er bert talan um dømir frá skrivningini um okkara heimligu víðurskifti. Men vit kunnu skjótt semjast um, at Dagblaðið hefur drigið alla politiska skrivning niður í eitt dýki, har eingin virðing er fyrri medmenniskjum hvørki so ella so. Sjálvsagt gevur hetta nakað av atkvøðum. Sjálvt Hitler kom til valdið á ein lógigan hátt við líknanði framferð. Tibetur hava hinir flokkarnir ikki enn troystað sær líka langt niður. Ikki allir flokkar vilja hóast alt skaffa sær atkvøður fyrri ein og hvønn pris. Hevði tað ikki verið so, hevði tað skjótt verið eitt helviti at búið í hesum landinum.

Her skal beinanvegin verða rættað ein misskiljing. Tey leysatiðindi ganga, at høvudsstuðulin hjá stavnamaninum er at finna í eini kristnari samkomu í Havn. Hetta kann bert avsannast. Tað er heilt óhugsandi, at fólk sum bekenna seg til Jesu orð um at elska sín næsta og at hava virðing fyrri øðrum skulu fara at stuðla ein politikk, har hatúr og vanvirðing fyrri medmenniskjum er í háseti!

Støða stavnansins til t.d. fascistiska styrið í Chile sigur ikki heldur so heilt lítið um tann politikk, sum hann stendur fyrri. Aðrenn valið hevði DB greinir um Chile og tað »avreksbragð« Pinochet, sum annars hefur verið sammettur við Hitler, hevði framt við at hava fingið prisvæksturinn har niður á 20%. Og sum prógv um, hvussu populerur Pinochet er varð víst til ta »fólkaatkvøðu«, sum

um hjá Pinochet víðv. mannarættindum. Hetta er nú ein spurningur. Hevur tað ikki verið gjørt beinleiðis hefur tað í hvussu er verið gjørt óbeinleiðis.

Skrivað verður um Chile eins og Land og Folk t.d. vildi skrivað um Sovjet. T.d. kundi verið víst á, at prisvæksturinn í Sovjet er enn minni enn tann í Chile, og tá val eru er undirtøkan hjá stjórnini enn størri enn hon var í Chile. Men at sagt bert hetta vildi ikki givið nakra rætta mynd av víðurskiftinum í Sovjet. Í greinini 8. oktober í DB verður víst sagt í einum eykasetningi, at »tá slikt statskvt fer fram, verða vanlig mannarættindi sett til viks eina tíð. So varð eisini her at slikt sjálvsogd rættindi ikki verða vírd av teimum ráðandi mugu øll frælsiselskandi og demokratisk hugsandi harmast um og átala«.

Eftir hesum at døma skuldi ein hildið, at mannarættindini í Chile bert vóru skúgvad til viks »eina tíð« og nú vóru við at koma í rættlag aftur. Og seinni skínur ígjøgnum at fólkaatkvøðan í Chile var heilt fræls, og »andstøðan« fekk loyvi at agitera móti Pinochet sum forseta. Hetta er heilt misvisandi, og tíðindaflutningurin um Chile t.d. prógvur fullkomuliga fascistiska lyndið hjá DB. Tey tíðindi sum stóðu í Dimmalætting 8. januar

var í Chile í fjør. Tann myndin, sum her varð givin av víðurskiftinum í Chile fekk feroysku deildina av einum altjóða mannarættindafelagsskapi at gera vart við seg, og kom hon við eini litlari frágreiðing um mannarættindini í Chile.

Úrslitið varð, at hesin felagsskapur fekk ta vanligu skarnbyttuna omaná seg, sum tey fáa íð ikki deila áskoðanina hjá blaðstjóranum. Felagsskapurin varð lagdur undir at reka orindi fyrri Sovjet og kommunistar. Hetta er nú áhugavert. Ti »Pravda« leggur javnan sama felagsskap undir at renna orindi fyrri facistar, meðan facistar, saman við Dagblaðnum, leggja felagsskapin undir at reka orindi fyrri kommunistar. Annars meta flest onnur, at hesin felagsskapur úttan mun til hvat iand tað er, áttalar brot á mannarættindini, og hefur hann eisini fingið friðarheiðursløn Nobels fyrri hetta.

Í skrivningini hjá DB um Chile hefur verið sagt, at DB hefur ongantíð annað enn funnist at politikkin-

tjak og meningar

Vit gera lesarar okkara varugar við, at treytin fyrri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hefur skrivað brevíni.

um mannarættindini í Suðuramerika koma við garanti ikki í Dagblaðið. Sagt verður soleiðis um víðurskiftini í m.a. Chile: »Menneskerettighedskrænkelserne i Chile, Argentina og Uruguay er næsten blevet en institution. Grunden til at antallet af politiske drab ser ud til at være reduceret skyldes ene og alene, at disse tre lande gennem år med terrorstyr har klaret at kue det meste af den politiske modstand«. Og her tekur altso DB eina fólkaatkvøðu fyrri góða varu.

Viðari verður sagt, at í hesum londum eru: »fremdeles fængslet tusindvis av regeringsmodstandere uden lov og dom, og forfølgelse, psykologisk tortur og sikkerhedspolitivirksomhed i bedste sovjetiske stil hører til dagens ordning«.

Luturin hjá DB at »bota« um hesi syndarlugu Framhald á síðu 6

Julina Dimon farin

Julina gavst ikki. Hon ikki bara bar at varðanum. Hon var við at lapa hann, og legði ta gotu, sum í dag, í mun til tá, er lott at ganga.

Á Bakkanum verður tómligt nú Julina er farin, og her í Válinum fer nú at tynnast nú aftur ein av teimum gomlu, sum myndaðu býlingin, er farin. Sjálvt um Julina var gomul, var hon greið og klár í ollum til tað seinasta. At siga takk er so lítið, men á gravarbakkanum fara vit eisini at minnast, at úttan tað slóðan, sum Julina og hennara samtíð hava gjørt, hevði bygd okkara, — ja samfelagið alt — ikki verið so langt komið sum hon er í dag.

Í virðing og takk drýpi eg hovu. Fyri stríði á ungum árum og ikki minni fyrri vinarlag í mong, mong ár.

Hjá tykkum, sum vóru hennara, er saknurn stórur, men tey góðu minni bera yvir har alt annað gleppur. Eg lýsið fríð yvir minni tinum.

Sverre

Tann 13. januar vóru floggv vundin á hálva stong á Tvoroyri. Julina Dimon, ella betri kend sum Julina á Bakkanum, var slóknað 87 ára gomul. Aftan á eitt langt og innihaldsrikt lív vóru nú árarnar lagdar inn, fjórðurin var rógvin.

Mong av teimum yngstu kenna kanska ikki Julinu so væl, men hon hefur verið við at forma ta tilveru, sum vit hava í dag. Hon var ein av

teimum, sum á ungum ári bar at tí varða, sum arbeidararørslan er. Sum stovnari og stjórnarlímur í Fiskeþingernes Fagforening, fyrsta kvinnuliga fakfelag her á landi, kom hon at henna tann ágang og mótsæðu, sum alitisfólk og oddafólk innan fakrørsluna koma út fyrri. Hugsu vit okkum 60 ár aftur í tíðina, so kunnu vit hava ein hóming av, hvat hetta hefur kostað. Men